

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Městec Králové, okres Nymburk

Náměstí republiky 303, 298 03 Městec Králové

Identifikátor školy: 600 021 955

Termín konání inspekce: 16. – 18. únor 2004

Čj.:	c1-1036/04-4041
Signatura:	kc6nx512

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole a školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole a školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v bloku předmětů společenskovedních (český jazyk, řečová a občanská výchova), přírodovědných (matematika, přírodopis) a v pracovním vyučování
- ❖ činnosti školní družiny

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Právní subjekt Zvláštní škola Městec Králové, okres Nymburk sdružuje zvláštní školu s kapacitou 60 žáků a školní družinu s kapacitou 22 žáci. Zřizovatelem se stal od 1. července 2001 Středočeský kraj se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5.

Ve školním roce 2003/2004 se ve zvláštní škole vzdělává 49 žáků druhého až devátého ročníku. Do dvou oddělení školní družiny jsou zapsáni 22 žáci. Do školy dochází žáci celkem z 22 obcí.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka byla zajišťována celkem deseti učiteli. Z toho pouze jeden vyhovoval předepsaným kvalifikačním požadavkům zcela, pět z nich splňovalo podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v jiném typu školy, čtyři byli nekvalifikovaní. Ředitelka školy splňuje podmínku délky předepsané praxe pro výkon funkce, avšak nevystudovala rozšiřující obor speciální pedagogika na vysoké škole. Výchovná poradkyně, učitelka s dlouholetou praxí, neabsolvovala specializační studium pro výchovné poradce. Dvě vychovatelky školní družiny jsou pedagogicky způsobilé. Vzhledem k potřebám zařazených dětí pracuje v zařízení romská asistentka. Její práce je hodnocena vedením pozitivně. Vzhledem k úrovni naplnění předepsaných podmínek odborné a pedagogické způsobilosti má zajištění školy po personální stránce nízkou úroveň.

Sledované předměty český jazyk, řečová a občanská výchova zabezpečuje celkem sedm vyučujících, z nichž pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, tři jsou pedagogicky způsobilí, tři nekvalifikovaní. Matematika a přírodopis je personálně zajištěna pěti učiteli, jeden z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, tři jsou pedagogicky způsobilí, jeden nekvalifikovaný. Z celkového počtu šesti vyučujících předmětu pracovní vyučování je jeden s předepsanou kvalifikací, tři jsou pedagogicky způsobilí, tři bez předepsané kvalifikace. Provoz zajišťují dva pracovníci – školnice, topič.

Organizace činnosti i provozu školy vůči zaměstnancům má organizačním řádem jasně a přehledně stanovena pravidla chodu. Vnitřní koordinační schéma stanoví konkrétně formulované zásady, povinnosti a další kompetence, režim a časový harmonogram činností všech pracovníků ve vztahu k podmínkám a funkci školy. Přijaté vnitřní dokumenty respektují vyváženost práv a povinností všech zúčastněných stran. Pracovní povinnosti a další

kompetence jednotlivých pracovníků jsou jednoznačně a zřetelně vymezeny v náplních práce a ve školním řádu.

Vzhledem k velikosti školy je vytvořený vnitřní informační systém funkční a bezproblémový. Nutné informace o provozu a aktuálních akcích získávají pracovníci na pedagogických radách a schůzkách metodického sdružení. Zápisy z těchto akcí jsou relevantní, přehledné, obsahují např. pasáže, které jsou schvalovány a ukládány. Dalším informačním centrem je průběžně aktualizovaná nástěnka se souborem informací trvalého charakteru umístěná ve sborovně. Část informací je předávána osobně při běžném denním kontaktu.

Další vzdělávání bylo naplánováno v souladu se záměry a potřebami školy, plán se průběžně naplňuje. Prioritní je doplnění chybějícího vzdělání, získávání počítačové gramotnosti, školení pro vedoucí pracovníky (školský management). V letošním roce podávají přihlášku ke studiu speciální pedagogiky na vysoké škole tři učitelky. Pozitivem je též publikační činnost na republikovém semináři rodinné výchovy.

Pro letošní školní rok předložila ředitelka plán kontrolní a hospitační činnosti. Kladem předloženého dokumentu je časový harmonogram sledovaných jevů a stanovení priorit ve všech oblastech chodu školy, postihuje všechny pracovníky. Z této činnosti byly předloženy písemné doklady. Ředitelka provádí pravidelně též kontrolu povinné dokumentace. Vzhledem ke zjištěným nedostatkům (vedení dokumentace pedagogy) jsou v této oblasti kontroly dílčí rezervy.

Vedení školy má stanovena pravidla pro hodnocení zaměstnanců. S výčtem kritérií byli všichni pracovníci s nimi byli prokazatelně seznámeni. Stylem řízení je vytvářen dostatečný prostor pro iniciativu a uplatňování tvůrčích schopností pedagogických pracovníků (např. navrhování akcí školy, podávání návrhu na zakoupení učebních pomůcek, zavádění nepovinných předmětů či zájmových kroužků apod.).

Hodnocení zaměstnanců vychází z kontrolní činnosti vedení školy, je založeno na jasných pravidlech, se kterými byli všichni pracovníci seznámeni. Zásadními kritérii jsou přístup učitelů k výchovně-vzdělávacímu procesu, zavádění inovativních metod do výuky, využívání výpočetní techniky, přístup k dalšímu vzdělávání. Sebehodnocení pracovníků se zatím nerealizuje.

I přes málo vyhovující personální zabezpečení výuky učiteli s předepsaným vzděláním je celkové hodnocení personálních podmínek velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola využívá pro svou činnost jednopatrovou budovu, která je v majetku města. Komplex budov, jehož je školní objekt součástí, je situován u hlavní komunikace v centru Městce Králové. Čtyři kmenové učebny, z toho jedna je průchozí, jsou z hlediska specifických potřeb dětí malé, s omezenou možností poskytnout dětem dostatečný prostor pro aktivní či pasivní relaxaci, právě tak nedostatečný manipulační prostor mají učitelé v blízkosti tabule. Jedna též málo prostorná třída je umístěna v přízemí základní školy (ve vzdálenosti cca 300 metrů od hlavní budovy). Všechny učebny hlavní budovy jsou vybaveny novým žákovským a starším nebo též novým úložným nábytkem. V jedné z učeben je zřízena velmi dobrá učebna výpočetní techniky. Prostor pro odkládání ošacení a obuvi dětí je vyčleněn v přízemí budovy po obou stranách chodby. Sociální zařízení vyhovuje základním požadavkům. Školní dílna se

zvláštním vchodem je umístěna v těsné blízkosti školy. Její prostory však potřebám výuky příliš nevyhovují (nízké pracovní stoly, nepříliš podnětné prostředí, pracuje se ve dvou malých učebnách navzájem propojených schody, v jedné místnosti je vytápění na tuhá paliva). Vybavení potřebným nářadím je zajištěno na standardní úrovni. Pro výuku pěstitelských prací má škola velmi dobré podmínky. Využívá oplocený městský pozemek s travnatou plochou, skleníkem, zděnou budovou skladu a přiměřené množství záhonů pro pěstování zeleniny a květin ve vzdálenosti od hlavní budovy přibližně 700 metrů. Praktické činnosti složky předmětu práce v domácnosti – výživa a příprava pokrmů si žáci osvojují ve cvičné kuchyni standardních rozměrů. Tělesná výchova je realizovaná především v tělocvičně základní školy, využíváno je též městské sportovní zařízení. Zázemí pedagogických pracovníků tvoří sborovna a ředitelna. Asistentka učitelky využívá pro individuální činnosti průchozí víceúčelovou místnost v přízemí – zároveň slouží jako šatna jedné třídy a jsou v ní vykonávány i méně náročné pohybové činnosti. Knižní fond žákovské knihovny je umístěn v jedné z kmenových učeben, odborné tituly jsou učitelům k dispozici ve sborovně, jejich doplňování je průběžné. Žákovská knihovna obsahuje základní starší dětskou literaturu. Přesto, že je pro žáky stanovená výpůjční doba, není jimi příliš využívána. Učitelé pracují s literaturou v rámci českého jazyka, řečové výchovy, vychovatelky ji využívají v mimoškolní výchově. Všechny prostory školy včetně učeben a chodeb jsou esteticky vyzdobené, nechybí transparenty aktualizující učivo, nástěnky s informacemi a ukázkami výtvarných prací a výrobků žáků.

Žáci pracují s předepsanými učebnicemi a dalšími texty. K dispozici jsou speciální pomůcky, výrazným pozitivem jsou dvě logopedická počítačová pracoviště. Didaktické pomůcky jsou uloženy ve sborovně a v atypických skříních v učebnách. Obnova je pozvolná, limitovaná finančními prostředky. Na kopírovacím zařízení ve sborovně učitelé množí pracovní listy a další potřebné materiály. Kromě šesti počítačů (čtyři z nich jsou získány v rámci projektu *Internet do škol*) sloužících k výuce v učebně výpočetní techniky jsou k dispozici ještě další dva, využíván je též notebook. Jeden počítač umístěný ve ŠD slouží mimoškolní výchově. Vybavení výukovými programy je dostatečné. Audiovizuální a didaktická technika je pořízována a doplňována přiměřeně a účelně. V pracovním vyučování je k dispozici pečící zařízení, sporák, mikrovlnná trouba, fritéza, varná konvice, pračka, šicí stroje, žehličky, z nářadí vrtačka, přímočará pila, pájky aj. I další nářadí v dílnách je pro žáky přehledně uloženo. Pro tělesnou výchovu je vybavení drobným náčiním na běžné úrovni, tělocvična základní školy nepostrádá tradiční nářadí.

Dvě oddělení ŠD využívají dvě místnosti – kmenovou učebnu jedné třídy a jednu samostatnou prostorově malou místnost. Vychovatelky v odpoledních hodinách volně využívají prostory školy, včetně učebny výpočetní techniky. Ve velké míře, jak vyplývá ze zápisů v *Přehledech výchovně-vzdělávací práce*, je organizován pobyt dětí venku. Společenské hry, stavebnice a hračky mají děti k dispozici v optimálním množství, na dobré úrovni je vybavení audiovizuální technikou a pomůckami zvláště pro výtvarné a pracovní činnosti v obou odděleních ŠD.

Do školní jídelny základní školy, kde se žáci stravují, přecházejí děti pod dohledem vychovatelek, které důsledně dbají na jejich bezpečnost. Pitný režim si zajišťují žáci individuálně.

Ředitelka má velmi dobrý přehled o materiálním vybavení školy. Zpracovala plán materiálního rozvoje školy. Zaměřuje se na inovaci vnitřního vybavení a didaktických pomůcek. Prioritou zůstává řešení stavu školních dílen. Podněty jsou získávány i od jednotlivých vyučujících. Vedení při pravidelné hospitační činnosti sleduje efektivní využívání materiálních zdrojů. Učitelé plánují využití didaktických pomůcek v rámci

tematických plánů. S nově nakoupenými pomůckami jsou pedagogičtí pracovníci seznamováni na poradách. Veřejnost materiálně-technické zázemí školy nevyužívá.

Materiálně-technické podmínky zvláštní školy a ŠD jsou celkově hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Zvláštní škola realizuje schválený *Vzdělávací program zvláštní školy* (čj. 22 980/97-22). ***Předepsaný učební plán je dodržen ve všech ročnících.*** Nad rámec povinných předmětů je učební plán doplněn nadstandardní nabídkou předmětů nepovinných. Vyučuje se anglický a německý jazyk, logopedická péče, sborový zpěv a práce na PC. Pro dva žáky byl vytvořen kvalitní individuální vzdělávací program. Škola dětem nabízí také širokou zájmovou činnost – čtenářský a pěvecký kroužek, hru na hudební nástroj, ruční práce a romský jazyk.

Výuka sledovaných předmětů český jazyk, řečová výchova, občanská výchova, matematika, přírodopis a pracovní vyučování byla realizována v souladu s platnými učebními osnovami. Učební plány škola uplatňuje v jejich plném rozsahu, ve školním roce 2003/2004 proběhla povolená úprava hodinové dotace předmětu *pracovní vyučování* v devátém ročníku (snížení o dvě hodiny týdně při současném nárůstu o jednu hodinu týdně v předmětech *přírodopis a český jazyk*). Učební plány byly v souladu s rozvrhem hodin a úvazky jednotlivých učitelů.

Kontrolou zápisů v třídních knihách všech tříd zvláštní školy za školní rok 2003/2004 bylo zjištěno, že učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

Kontrolu plnění osnov provádí ředitelka školy především při hospitacích. Ředitelka také stanovila povinnost všem učitelům vypracovat tematický plán učiva pro každý předmět. Ne vždy důsledně jsou však kontrolovány, o čemž svědčí zjištěné nedostatky - např. v předmětu *matematika* (osmý ročník) opomenul vyučující plánovat celek *dělení dvojciferným číslem*, v předmětu *český jazyk* chybí *popis pracovního postupu, telegram, tiskopisy*, v předmětu *řečová výchova* na nižším stupni zvláštní školy je méně prostoru věnováno *průpravným cvičením artikulačním, dechovým cvičením či rozvoji fonemického sluchu*.

Ve sledované výuce přesto nebylo zjištěno porušení učebních osnov, prováděná kontrola je účinná.

Zvláštní škola vede veškerou předepsanou ***povinnou dokumentaci*** na doporučených tiskopisech. Úroveň vedení některé dokumentace učitelů je však pouze vyhovující – např. neúplné vyplnění údajů třídních výkazů ve školním roce 2003/2004, nepřehledné evidence žáků pro nestandardní provádění oprav - škrtnání, přepisování, bělení. Podobné nedostatky byly shledány též v záznamech třídních knih školních roků 2002/2003 a 2003/2004. I přes zjištěné nedostatky kontrolované třídní knihy průkazně zachycují průběh vzdělávání v loňském i letošním roce.

Organizaci výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům zvláštní školy upravují zejména rozvrh hodin a školní řád. Rozvrh hodin je v souladu s legislativními požadavky na denní hodinové dotace, také zařazení sledovaných předmětů v rozvrhu hodin v převaze odpovídalo psychohygienickým zásadám. Výuka probíhala ke dni inspekce v pěti třídách s následujícím spojením ročníkových skupin: I. tř. (2. a 3. ročník), II. tř. (5. ročník), III. tř. (4. a 6. ročník), IV. tř. (8. ročník), V. tř. (7. a 9. ročník). K výuce předmětu *pracovní vyučování* jsou vytvářeny i jiné skupiny, propojování ročníků je vcelku promyšlené a funkční. Školní řád byl nově schválen v pedagogické radě dne 1. září 2003, s rodiči byl projednán a schválen v říjnu téhož roku, odpovídá příslušným právním předpisům a metodickým pokynům MŠMT. Obsahuje také práva žáků. Úroveň jeho zpracování je nadstandardní. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu ***je funkční.***

Informace o průběhu výuky a výsledcích žáků získávají zákonní zástupci prostřednictvím žákovských knížek, při osobním jednání, na třídních schůzkách a konzultacích. Škola je otevřenou institucí, rodiče mají možnost školu prakticky kdykoliv navštívit. Aktuální informace o škole obsahuje webová stránka školy. Některé důležité informace a pokyny jsou umístěny ve veřejně přístupných prostorách školy. Netradiční užívanou metodou je trvalá výstavka zdařilých výrobků. Zdařilé výtvarné a rukodělné žákovské práce jsou též využívány k výzdobě prostor školy či jako dárek pro sponzory.

Úkoly z oblasti *výchovného poradenství* plní v potřebném rozsahu dvě učitelky. Jejich působení *přispívá ke zlepšování výchovně-vzdělávacího procesu*.

Výroční zpráva o činnosti školy v loňském školním roce obsahuje veškeré předepsané náležitosti. Má velmi dobrou vypovídací hodnotu i úroveň zpracování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku společenskovědních předmětů (český jazyk, řečová výchova, občanská výchova)

V průběhu inspekce bylo hospitováno v devíti ročnících u pěti vyučujících. Chybějící kvalifikace některých z nich se projevila v nižší úrovni vyučovacího procesu z hlediska použitých metod a organizace učebních činností. Tito vyučující měli také drobné nedostatky v dlouhodobém plánování výuky předmětů. Většina sledovaných hodin však byla hodnocena jako velmi dobrá, jedna jako dobrá.

Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla v převaze pečlivá zejména po stránce metodické, u tří z nich se pozitivně projevíly víceleté pedagogické zkušenosti, patrný byl jejich tvořivý přístup.

Při výuce vyučující dbali na využívání pomůcek, často žáky upozorňovali na možnosti vyhledání informací na didaktických tabulích a přehledech umístěných v učebnách, měli připravenou škálu podpůrných materiálů – kartičky, doplňovací cvičení, diapozitivy, ukázky poezie, literárních textů, loutky, pracovní listy apod. Pouze v jedné ze sledovaných hodin využila vyučující didaktickou techniku. Estetická úroveň učeben byla velmi dobrá. Častým negativem psychohygieny vyučování bylo přetahování vyučovacích hodin do přestávky.

Z hlediska organizace vyučování a použitých metod převládaly hodiny s frontální organizací výuky a preferencí role vyučujícího jako předkladatele informací. Zapojit žáky do vyučování formou řízeného rozhovoru se dařilo v necelé polovině hodin. Ve všech hodinách byl evidentní individuální přístup k žákům ve formě pomoci při plnění zadaného úkolu. Diferencování požadavků s ohledem na předpoklady jednotlivých žáků nebyl uplatněn jen výjimečně. Netradiční stavbu měly dvě hodiny. Vyznačovaly se vysokou aktivitou a zájmem žáků o realizované činnosti. V hodinách čtení a řečové výchovy učitelky často střídaly činnosti (výklad formou řízeného rozhovoru, práce s textem, dramatické čtení, dramatizace, pantomimická cvičení). V hodině čtení učitelka věnovala pozornost i rozvoji klíčových kompetencím jako jsou spolupráce, plánování a organizování vlastní práce.

Vyučující se v úvodu hodin snažili vzbudit zájem žáků o učební činnost především formou seznámení s probíraným tématem, příběhem, básní nebo písní, v jejich průběhu navazovali na vlastní zkušenosti žáků nebo dříve osvojené vědomosti, při procvičování učiva upozorňovali na možnosti využití osvojovaných poznatků v běžném životě (český jazyk, občanská výchova). Některé žáky stimulovalo pozitivní hodnocení jejich mnohdy velmi slabého výkonu - vyučující citlivě oceňovali snahu nebo dílčí úspěchy. Velká část žáků má problémy v komunikativních dovednostech, především ve výslovnosti (1. – 3. ročník), slovní zásobě (4. – 6. ročník), v přesném a výstižném vyjadřování (7. – 9. ročník). Jen ve dvou hodinách měly děti možnost prezentovat své názory a zkušenosti a dobře ji využily. Mnozí

vyučující nepoužívali důsledně spisovný jazyk. Atmosféra ve třídách a vztahy mezi žáky a učiteli i mezi žáky navzájem byly v době inspekce vstřícné, zásadní přestupky proti dohodnutým pravidlům jednání a chování nebyly zjištěny. Z jednání vyučujících vyplynul výrazný citlivý přístup k osobním problémům žáků, kteří většinou pocházejí ze znevýhodněného sociokulturního prostředí.

V průběhu vyučování i v závěru hodin většinou nechybělo hodnocení. S výjimkou jedné hodiny však bylo obecné s orientací pouze na chování a ne na individuální výkon jednotlivců. Klasifikace sledovaných předmětů v žákovských knížkách byla častá, avšak ze zápisů není vždy zřejmé, za jakou dovednost je žák hodnocen. Ne vždy důsledně je učitelem prováděna oprava písemných prací (přehlížení chyb).

Průběh vzdělávání a výchovy je v předmětech český jazyk, řečová výchova a občanská výchova hodnocen jako velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku přírodovědných předmětů (matematika a přírodopis)

V průběhu inspekce bylo hospitováno v osmi ročnících u čtyřech vyučujících. Chybějící kvalifikace některých učitelů neměla na kvalitu sledovaných hodin zásadně negativní vliv. Drobné nedostatky byly zaznamenány v dlouhodobém plánování, při realizaci výuky pak chyběla především diferenciací učiva podle jednotlivých ročníků ve třídě a důsledné uplatňování principu názornosti. Ve většině hodin byly stanovené cíle výuky přiměřené aktuálnímu stavu. Probírané učivo navazovalo na předcházející znalosti žáků, potřebná pozornost byla věnována konkrétnímu opakování a docvičování učiva, vyučující respektovali individuální vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Zhlédnuté hodiny byly hodnoceny ve škále od vynikající po velmi dobré a dobré.

Kmenové učebny byly vzhledem k cílům výuky a činností žáků vhodně vybaveny. Vyučující většinou používali množství různých učebních pomůcek, nechyběla práce s počítačem, žáci zvládli velmi dobře dovednosti základní obsluhy PC. Pracovali převážně efektivně, využívali učebnice, pracovní sešity, publikace encyklopedického charakteru, množství modelů, obrazů a přírodnin.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku a výukovým cílům. Většinou frontálním způsobem vedená výuka splňovala účel, pro zpestření zařadili učitelé ve dvou hodinách skupinové činnosti nebo práci ve dvojicích, při kterých se snažily o rozvoj smyslu pro vzájemnou kooperaci žáků. Ve dvou hodinách byla s obtížemi uplatňována vnitřní diferenciací a individuální přístup k žákům jednotlivých oddělení pro výrazně rozdílnou úroveň jejich znalostí, adaptační fázi (po přestupu ze základní školy) nebo kombinaci postižení. Vyučující poskytovali průběžnou zpětnou vazbu a podle potřeby pomáhali, ve většině hodin měli žáci dostatek času na důkladné procvičení učiva i na samostatnou práci. Hodiny splňovaly požadavky na psychohygienu výuky. Zvláště ve dvou hodinách, které byly hodnoceny jako vynikající, bylo střídání činností pestré, učitelé žáky cíleně učili orientaci a vyhledávání informací v podpůrných publikacích a přehledech, nechyběl humor. Na nižším stupni učitelka využívala pro učební i odpočinkové činnosti efektivně relaxačních prostor. I v těchto hodinách bylo časté přesahování vyučovacího času do přestávek.

Úspěšnost motivace se projevila především v projeveném zájmu žáků o práci, ve všech třídách byla příjemná pracovní atmosféra. Jen ojediněle byl podceněn význam vstupní či průběžné motivace. V nižších ročnících byly k motivování využívány hlavně různé říkanky, písničky, hádanky a obrázky, někdy navazování na zkušenosti dětí a uplatňování mezipředmětových vztahů. Stimulem pro aktivní zapojování žáků byla i pestrost realizovaných činností. U starších ročníků většinou spočívala motivace v seznámení

s plánovaným průběhem hodiny a se zdůrazněním využití získaných znalostí a dovedností v praktickém životě.

Negativním zjištěním zaznamenaným přibližně v polovině zhlédnutých hodin, bylo nedostatečné rozvíjení úrovně komunikativních dovedností žáků. Vyučující buď od žáků nevyžadovali souvislé a přesné vyjadřování nebo kladli otázky, které je k rozvinutějšímu mluvnímú projevu nestimulovaly. Ve zbývajících hodinách měli dostatek příležitostí argumentovat a prezentovat svou práci. Vyučující nepoužívali důsledně spisovný jazyk. Oběma stranami byla respektována dohodnutá pravidla komunikace ve třídě. Na drobnější projevy nekázně reagovali vyučující přiměřeným způsobem. Celková atmosféra ve třídách byla příjemná a přátelská.

Průběžné hodnocení bylo vesměs pozitivní. Prověřování znalostí většinou předcházelo zopakování nebo shrnutí, vyučující volili jeho správnou formu i délku. Méně často byl oceněn individuální pokrok. Ve většině případů bylo hodnocení obecné, ojediněle bylo uplatněno vzájemné hodnocení žáků se zdůvodněním individuálního pokroku, ve dvou případech sebehodnocení. Klasifikace ústního a písemného projevu je dostatečná, zápisy vykazují stejné nedostatky, které jsou zmiňovány v předcházející kapitole. V první třídě má hodnocení často výchovný a motivační charakter.

Průběh vzdělávání a výchovy je v předmětech matematika a přírodopis hodnocen jako velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování

V průběhu inspekční činnosti byly provedeny hospitace ve všech ročnících. Od čtvrtého ročníku jsou zařazováni žáci do jednotlivých skupin podle pohlaví. Týdenní hodinová dotace předmětu byla v souladu s realizovaným učebním plánem. Dlouhodobé plánování v časově tématických plánech učiva odpovídalo požadavkům učebních osnov a konkrétním podmínkám školy. Stanovení cílů výuky v bezprostřední přípravě vyučujících na jednotlivé hodiny odpovídalo věkové skladbě přítomných žáků, metody práce a pomůcky byly zvoleny většinou účelně.

Chybějící odborná a pedagogická způsobilost čtyř vyučujících předmětu z celkového počtu pěti se v kvalitě pedagogické práce negativně zásadním způsobem neprojevila. Výuka u všech vyučujících byla po věcné a odborné stránce správná.

Materiální podpora sledované výuky byla velmi dobrá. Vyučování probíhalo jak v kmenových učebnách, tak byly efektivně využívány odborné pracovny s jejich vybavením.

Žáci byli pro práci motivováni vhodně zvoleným výrobkem s upozorněním na jeho praktické využití, širokou škálou pracovních pomůcek a materiálu, ukázkou finálního výrobku, erudovaným předvedením pracovního postupu a řízením výuky. Při organizaci byly dodržovány zásady bezpečnosti a psychohygieny, byla připomenuta základní bezpečnostní pravidla. Vyjma prostorů školní dílny byla ostatní pracoviště estetická, čistá, podporující výuku.

Organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. Úvodní instruktáž probíhala odborně správně a téměř vždy v souladu s didaktickými zásadami. Při realizaci výuky byly zohledňovány věkové kategorie ve skupině (více ročníků), individuální potřeby, schopnosti a možnosti žáků, jejich aktuální stav, organizace hodin v plné míře umožňovala všem úspěšné uplatnění. Žáci byli záměrně vedeni k vzájemné kooperaci i k samostatné práci. Dostatek času byl věnován úklidovým pracím, které žáci bez problémů zvládali. V průběhu vyučování děti projevovaly kladný vztah k pracovním činnostem, většinou aktivně spolupracovaly v rámci jednotlivých činností s učiteli. Pracovní atmosféra byla klidná, žáci byli většinou podporováni

ke vzájemné komunikaci, učitelé vytvářeli pro diskuzi prostor. Žáci respektovali pravidla jednání a chování. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla na standardní úrovni.

Hodnocení žáků učiteli bylo průběžné, vyznačovalo se především pozitivním povzbuzováním, někdy oceněním snahy a pokroku. Hodnocení v závěru bylo taktí, zaměřené na individuální výkon jednotlivců. Motivujícím prvkem je pro žáky též vystavení jejich výrobků ve třídě nebo využití pro výzdobu školy. Frekvence známek v žákovských knížkách je dostačující.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pracovním vyučování jsou na základě zjištěných skutečností hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vzhledem ke specifitě školy není systém vnější evaluace zaveden. Pro zjišťování výsledků vzdělávání slouží učitelům běžné způsoby, jako je ověřování znalostí dětí formou ústního zkoušení a zadávání čtvrtletních prověrek. Ředitelka prověřuje znalosti žáků sedmého až devátého ročníku v předmětech český jazyk a chemie zadáváním vědomostních testů. Prováděná analýza slouží učitelům především ke korigování dalších výukových požadavků na žáka.

Ke srovnávání s vnějším prostředím slouží účast a umístění žáků školy v různých soutěžích, např. výtvarných a rukodělných, sportovních, dopravních, přírodovědných, pravidelně se žáci prezentují svými výrobky a kulturními programy na společenských akcích a výstavách k různým příležitostem.

Sledovaná výuka měla celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Realizace činnosti školní družiny (dále jen ŠD)

Plán práce činnosti ŠD je součástí plánu práce školy, jednoznačně stanovuje priority a záměry, zastoupeny jsou v něm rovnoměrně odpočinkové, zájmové a rekreační činnosti a příprava na vyučování, zohledňuje věkové a individuální aspekty jednotlivců. Vychovatelky se pravidelně zúčastňují pedagogických rad, spolupracují s ostatními pedagogy, školní družina se podílí na společných akcích školy.

Práce školní družiny navazuje na výchovně-vzdělávací činnost školy.

Vnitřní dokumentace ŠD – přehled výchovné práce, zápisové listky, docházkový sešit je vedena přesně a přehledně. Zápisy vyplněné v *přehledu výchovně-vzdělávací práce* ve školní družině, ve kterém je zaznamenáván i přehled docházky žáků, podrobně a konkrétně zachycují průběh výchovy a vzdělávání žáků, příchody a odchody. Zápisové listky slouží jako podklad pro přijetí žáka do tohoto zařízení. Řád školní družiny obsahuje veškerá ustanovení, která předepisuje metodický pokyn k postavení, organizaci a činnosti školních družin.

Povinná dokumentace průkazným způsobem zachycuje průběh výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny.

Organizace a průběh činností ve školní družině

Činnost školní družiny je organizovaná efektivně a v souladu s potřebami dětí a požadavky jejich zákonných zástupců. Ranní provoz je stanoven v době od 6:30 do 7:55 hodin

a odpolední od konce vyučování do 16:30 hodin. Chybějící kvalifikace vychovatelek neměla negativní vliv na kvalitu organizace a průběhu činnosti ŠD. Organizace sledovaných činností byla promyšlená a splňovala účel. Provoz respektuje psychohygienické zásady.

Sledovaná odpočinková a zájmová činnost byla v souladu s požadavky pedagogiky volného času a odpovídala předložené dokumentaci. Dobrovolnost, přiměřenost a zájem žáků jsou upřednostňovány před řízenými činnostmi. Žáci se zapojili do práce tvořivě a se zájmem. Vychovatelky svým přátelským přístupem a empatií vytvořily příznivé klima.

Průběh a organizace výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny byly hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v aktuálním rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji, které jsou uvedeny ve zřizovací listině.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků školy a školní družiny
2. Třídní knihy ze školních let 2002/2003, 2003/2004
3. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004
4. Úvazky učitelů pro školní rok 2003/2004
5. Úvazky vychovatelek školní družiny pro školní rok 2003/2004
6. Řád školy (ředitelka, poslední úprava s platností od 1. září 2003)
7. Řád školní družiny ze dne 2. září 2002
8. Zápisní lístky pro 22 zapsané žáky
9. Řády odborných pracoven (cvičné kuchyně, PC učebny, učebny šití, školní dílny, tělocvičny a školního pozemku)
10. Zápisy z pedagogických rad
11. Katalogové listy a osobní dokumentace všech žáků (rozhodnutí o vřazení do školy, podklady ke vřazení)
12. Třídní výkazy školního roku 2003/2004
13. Deníky výchovně-vzdělávací práce školní družiny pro školní rok 2003/2004
14. Záznamy o práci v zájmových útvarech
15. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT čj. 28 786/01-21 dne 20. listopadu 2001
16. Zřizovací listina vydaná Středočeským krajem čj. OŠMS/3039/2001 dne 18. září 2001
17. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V4-01 podle stavu k 30. září 2003 a Přílohy V4b-01 k výkazu o speciálních školách o základní – zvláštní škole
18. Plán práce výchovného poradce, ředitelka
19. Minimální preventivní program sociálně patologických jevů – Protidrogový projekt školní rok 2003/2004
20. Dlouhodobý záměr rozvoje školy na léta 2003/2007 ze dne 30. září 2003
21. Kniha úrazů

22. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
23. Organizační řád školy ze dne 8. prosince 2003, ředitelka
24. Plán ozdravných opatření ze dne 15. září 2003, ředitelka
25. Podkladová inspekční dokumentace
26. Hospitační záznamy inspektorek

ZÁVĚR

Výchovně-vzdělávací činnost ve zvláštní škole a školní družině zajišťují v převaze pedagogičtí pracovníci bez odpovídajícího vzdělání. Kladem pedagogického sboru je jeho stabilita. Vedení školy má vytvořenou fungující organizační strukturu činnosti i provozu školy i systém vedení a hodnocení pracovníků. Vytváření optimálních podmínek pro jejich další vzdělávání a účinný kontrolní systém se v převaze pozitivně odrážejí v kvalitě výchovně-vzdělávací činnosti.

Materiálně-technické podmínky jsou pro vzdělávání a výchovu ve zvláštní škole a školní družině hodnoceny jako dobré. Na odpovídající úrovni je vybavení učebnicemi a odbornou literaturou, k dispozici je potřebná didaktická technika a dostatek počítačů. Inventář učebních pomůcek je v rámci finančních možností školy pravidelně inovován a odpovídá potřebám výuky. Chybí tělocvična a především vyhovující školní dílna. Chybějící skladovací prostory pro přehledné uložení pomůcek a dalšího inventáře byly částečně vyřešeny zakoupením funkčního úložného nábytku, který byl nainstalován ve třídách a sborovně. Vybavení školní družiny pomůckami umožňuje realizovat program bez omezení. Pozitivem je, že vyučující materiálně-technické zázemí ve vyučování účelně využívají.

Výuka je ve zvláštní škole realizována s využíváním jak tradičních, tak moderních výukových metod. Úkoly a cíle byly ve vyučovacích hodinách stanoveny převážně věcně i obsahově vhodně. Zvolený učební styl byl ve vztahu k aktivnímu učení žáků v převaze podporující. Byly zohledňovány individuální možnosti jednotlivých žáků. Činnost školní družiny respektuje zásady pedagogiky volného času. Dětem je nabízena pestrá škála zájmových a odpočinkových činností.

Vývoj zvláštní školy od poslední inspekce

Poslední inspekce ve škole proběhla v listopadu 1998. Dílčí zlepšení nastalo v personálních podmínkách z hlediska požadovaného vzdělání, o vysokoškolské studium speciální pedagogiky od příštího školního roku mají zájem tři učitelky. Pozitivem je též publikační činnost.

Přesto, že se záměry s přestěhováním do nových prostor nepodařilo realizovat, je evidentní, že došlo v oblasti materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ke zdatnému zlepšení. Pozitivní posun nastal i ve výchovně-vzdělávacím procesu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiřina Veselá	J. Veselá v.r.
Členka týmu	PaedDr. Jarmila Tóthová	J. Tóthová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI: Václava Suchánková
Marcela Jüstelová

V Kolíně dne 22. března 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. dubna 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Dobromila Kazdová, ředitelka školy	D. Kazdová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Kutnohorská 50, 280 00 Kolín II. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství/zřizovatel	2004-04-22	1081/04-4041
Rada školy - nezřízena	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.